

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-és szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 285. szám.

Péntek, december 14.

Apponyi programja.

— december 14.

A képviselőház tegnap megkezdte a kultuszárca költségvetésének tárgyalását, amelynek bevezetéseképpen Apponyi Albert gróf kultuszminiszter nagy beszédben mintegy kifejtette munkásságának programját.

A kultuszárca mostani költségvetése már Apponyi s így méltán fordul feléje az ország figyelme, hogy kihámozza belőle az új korszakot.

Konstatálni kell, hogy a mult letűnté óta eltelt rövid idő alatt csodák nem történhettek, sőt Apponyi szinte ridegen tiltakozott az ellen, elejétől fogva, hogy töle csodákat várjanak s általában egyebet várjanak, mint hogy becsülettel bele fogja magát dolgozni a reszortba, mely előtte, egyéb tereken elfoglalt államférfi előtt, tulajdonképp semmivel sem volt ismertebb, mint más lekiismeretes politikus és gondolkodó művelt ember előtt.

Am e rövid idő alatt is nyilvánvaló lett a becsületes és egyszerű módszer, melyet Apponyi követ: fokról-fokra dolgozza és tanulja bele magát sokágazatu tárcájába s ezzel párhuzamos fokozatban halad előre a cselekvésben. Igérni nehéz, megtartani könnyű, szokta volt mondogatni néhai Andrássy Gyula — s ezt vallja, szemmeláthatóan, Apponyi is, mikor igen határozottan megkülönbözteti azt, amit maga a miniszter ígér, attól, (amint már szokás) kívül ígérgetnek derűre-borura, hogy aztán a miniszter váltsa be.

Az a program, amelyet Apponyi tegnapi beszédében kifejtett, a reális és becsületes munkálkodásnak foglalatlja.

Nem röpködnek a levegőben cifra

frázisok, hanem óvatos, megfontolt, szinte száraz kijelentések, amelyek azonban mind az igaz valót mutatják s csak azt ígérk, ami igazán meg lesz.

Hálás és népszerű lett volna Apponyinak az ő nagy szónoki erejével hangzatos szavakat sorakoztatni egymásután, ő azonban nem a szavakkal akart kápráztatni, hanem tetteket állított egymás mellé.

A tanítók fizetésrendezése, a népoktatásügy fontos kérdései, az autonomia, a kongrua, a középiskolai oktatás, az egyetemi oktatás, mind-mind a komoly munka utját jelzi a miniszter programjában s azért lehetünk ezuttal a legszebb reménnyel Apponyi Albert gróf munkássága iránt s minden igaz magyar ember bizonyára szívből kívánja neki, hogy megvalósulhasson az a törekvése, hogy legalább egy követ lerakjon a függellen magyar nemzeti állam alapjához.

A karácsonyi vásár.

— Kapuzárás. —

— december 14.

Tegnap este 6 órakor sokan gyűltek össze a polgári és felsőkereskedelmi iskola disztermében a közönség köréből s különösen a kiállítók és a Védőegyesület tagjai közül, hogy elbucszozzanak a Sireitman Antal fáradságtalan buzgalmból született hazafias látványosságtól, mely kevés ideig s bár szerény keretben, de változatos és izléses berendezéssel büszkén hirdette a magyar tulipán eszméjét — a vámsorompónak minden magyar ház küszöbén való felállítását.

Az első bucuszó Franz J. L. a helybeli Védőegyesület elnöke volt. Meleg hangon emlékezett meg az eszméről, melyet a kiállítás képviselői: pártoljuk a helyi ipart és pártoljuk a hazai ipart a helyi kereskedelem útján. Közönetét fejezte ki Knyaskó Lajos igazgatónak a

diszterem átengedéseért, Beck Gyulának, a vilámtelep igazgatójának, a fényes világitásért, a női szakosztálynak és különösen dr. Mihálovics Ödönnek, a Védőegyesület női szakosztálya elnökének, a napos hölgyeknek, kik szeretetreméltóságukkal lehetővé tették a kiállítás olcsó kezelését. Köszönetet mondott végül a kiállítóknak, kik megértve a Védőegyesület hívó szavát, a kiállításon megjelentek s gyorsan keresztül vitt eszmének sikeréhez hozzájárulni siettek.

Azután dr. Mihálovics Ödöné tapsvihár között lépett az emelvényre. Előtte szóló már kimerítette a kiállítás sikerében tevékeny részt vettek névsorát, ő a nemeskeblű közönségnek siet e helyről meleg köszönetet mondani, a közönség azon részének különösen, mely hazafias törekvésüket látogatásukkal kitüntették s családjuk karácsonyfájára itt vásárolták be a magyar szorgalom és csín szebbnél-szebb tárgyait.

Majd a rendező jelentését hallottuk. Amely száraz, ép oly ékesen szóló statisztikai adatokat sorolt fel. A kiállításon részt vett: 3 gyáros, 13 kézműiparos, 8 kereskedő, 3 műkedvelő, 2 egyesület és 1 festő, összesen 30 kiállító. Az összes bevétel 1000 kor. 75 fillérré megy.

Leikes szavakban köszönte meg Szalay József ev. ref. lelkész azt a szíves vendéglátást, melyben a Védőegyesület a Keresztyén jótékony nőegyesület kiállítását részesítette.

Utána Grünbaum Vilmos eszeteri a kiállítás tanuságait. Láthatták városunk hölgyei, hogy sem kelméért, sem ruhadíszért nem kell Wienbe menniök; megfelelnek az itt kiállítottak a legkényesebb izlésnek is. Itt színes remek himzésű applikációk, ott leheletszerű tagozott szerb vásznak s magyar gyáraink választékos színárnyalatu lenge szövetei. Csak meg kell kezdeni két három védegyeleti hölgynek annak a szép becskeréki mellénykék viselését, melyet egyik derék szűcsiparosunk oly szende színharmoniaival állított ki s legott divat tárgyává lesz városunkban szűkebb hazánknak ez a szép különlegessége. Egyben a kiállítók nevében forró köszönetét fejezi ki az eszmét felkaroló egylet vezetőségének, a műgonddal rendezett kiállításért, a napos hölgyeknek fáradságot nem ismerő s hazafias közreműködésükért.

Végül dr. Mihálovicsné a kiállítást bezártnak jelentette ki s eljenzéssel s a lelkesedés meleg érzésével oszlott szét az ünneplő közönség.

A „TORONTÁL“ tárcája.

A teremtés. (Gabirol.)

Részlet dr. Klein Mór „Héber költők“ című művéből.

Bölcs vagy Uram! bölcsesség
Forrás az, mely ki nem apad
Ha azt kutatja emberi ész
Bölcsesség megelőzőtt
Mint a kisdedet ápolád,
Senki mástól nem tanultál
Bölcsességedből merítéd
Mely szerint a mindenséget
Igy lett minden a semmiből
Veder nélkül mint a kútból
S eszköz nélkül teremtés mindent
Faragsz, csiszolsz, simítsz, tisztítsz
Szólsz — s a semmi ketté szakad
Ég kiterjed, világ támad
Felhőket kímérsz araszszal
Helyt csinálsz a világűrben
A hatalmad kapsot képez
Erőd felülmulhatatlan.

Életet ad s dicsőséget
Folyton foly és meg nem akad
Megzavarva tébolyba vész
Mindent, míg csak megkezdődött
Fölnevelt és gondozád.
Más tudásra nem szorultál
A teremtés csoda tervét
Mester kézzel teremtetted
Mint fény sugárzik a szemekből.
Mert esz a fényforrásból

Élő lényt és élettelen
Salak nélkül előá litz
És nyomában való fakad
Kő, növény és szerves állat
S a sphaeráknak erős karral
Igy maradnak örök rendben,
Melyet minden lény megérez
Működésed kiküthatalan.

Vaj! ki képes kifejezni
Műveidnek csodás voltát
Két felére felosztottad
A viz fölött légkör terjed
Biztos alapra helyezve
A lég felett tűz sphaerája
S a számra nézve négy elemnek
Ebből veszik kezdetüket.

Élő szavakba foglalni
A földgömbnek alkotását!
Vizből, szárazból alkotád
Folyton kering, el nem ernyed
Igy áll fenn a föld örökre
Körforgásban utját járja
Egy az oka mindegyiknek
Néki köszönik létüket.

Dicsőséged ki zenghetné
Amit az ég karimája
Felett terjed — és a hold itt
És világot a napfényből
Huszonkilenc napon kering
Az e'eb' szabott pályán
Hivatása' títka csodás
Teste kisebb a földtestnél
S hónapoként ő határoz
S mindezt Isten úgy akarja.

Nagyságod ki jelezhetné
Az örökös tűz sphaerája
Elhelyezve, ugy világít
Szívja mint a kutfejéből.
A hold örök törvény szerint
Tul nem lépve a határán.
Nyomában jár a végzet, áldás,
Csaknem harminckilenced résznel
Mi a földnek jó vagy káros
Hatalmát így tudtul adja!

Matróz-halál.

A Werna már elveszett. A borzasztó ciklonban a kormányát vesztett hajó ide-oda dobálódzott. Az árbócok le voltak törve és a mentőcsónakok, egynék kivételével, mind elmerültek.

Ebben az utolsó csónakban heten ültek: egy hadnagy, négy matróz és a kapitány két leánya. A hadnagyot is csak ugy a hajánál fogva huzta ki a vízből Jens Klassen, a legöregebb matróz.

Jens kormányzott. A hullámok rettenetesen játszottak a csónakkal. A hadnagy a kormányos mellett ült.

— Majd felváltom! — kiáltott a hadnagy Jens fölébe.

— Dehogy váit föl, — morgott az öreg. — Ha én nem tudok elbánni a csónakkal, ön még ugy sem tud.

A hullám majdnem átcsapott a csónakon. A hadnagy egy árbócba kapaszkodott, a matrózok nem bírtak evezni és a két leány is teljesen

Sirolin

Emel az étvágyat és a testet, megzavart a köhögést, váládékat, ejjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, szárazköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utazásokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche“

Kapható orvosai rendelésre a gyógyszerárban. — Ára üvegként 4.— koroná

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/3 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/3 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontárvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége nyitva minden nap délután 5 óráig este 10 óráig, vasár- és ünnepnapon délután 2 óráig este 10 óráig.

December 17. Délután 3 órákor a gazdasági egyesület közgyűlése.

December 17. Rendkívüli megyei közgyűlés.

December 19. Tea-estély a kaszinóban.

1907. január 14. Közig. biz. ülés.

— **Személyi hír.** Dr. Ferenczy Zoltán egyetemi tanár és Nesnera Aladár, az aradi fa- és fémipariszka igazgatója ma Nagybecskereken tartózkodtak s miniszteri biztosokként elnököltek a felsőkereskedelmi iskola szóbeli érettségi vizsgálatán.

— **Uj pápai prelátus.** A pápa Kun László dr. csanádgyházmegyei apát-kanonokot pápai házi prelátussá nevezte ki.

— **Az egyházmegye köréből.** Németh József főlsz. püspök Brevis Vilmos kisludai, Wilkomm Ádám nagyőrszi és Schmidt Ferenc lovrini plébános-helyetteseket plébánosokká nevezte ki — Németh József főlsz. püspök a szapáryligeti hívők kérelmére az ottani hírközséget — kikapcsolva a kispjenői plébánia hatásköréből — önálló plébániává emelte és vezetésével Cichy Fridolin pátert bízta meg.

— **A kir. tanfelügyelő távozása.** Több lap a legutóbbi napokban azt a határozott formájú hírt közölte, hogy Láng Istvánt, Torontárvármegye kir. tanfelügyelőjét a kultuszminiszter Csanádvármegyébe helyezte át. Illetékes helyről szerzett információk nyomán jelenthetjük, hogy Láng István áthelyezése ezideig nem befejezett tény s reméljük és Torontárvármegye tanügyének érdekében óhajtuk, hogy nem is fog tényyné válni.

— **Iparhatósági ülés.** A városi tanács, mint elsőfokú iparhatóság tegnap Strósz Béla főjegyző, polgármester-helyettes elnöklésével ülést tartott, amelyen a következők nyertek iparengedélyeket: Hadácsi Laura női ruhavarrásra, Kiliány József bognáriparra, Gruber Ede szatócsüzlet nyitására és Kindl Ferenc és Potyó Lajos jelzőlogócsőn közvetítésre és ügynökségre.

— **Elnyasztott fölolvadás.** A szabad liceum december hó 15-ére tervezett előadása közbejött akadályok miatt nem lesz megtartható, illetőleg február hó közepére halasztott, amikor is dr. Ferenczy Zoltán föltétlenül megtartja előadását „Petőfi költészetéről.”

kimerült. Ekkor egy hatalmas hullámbegy ki-döntötte az árbócot. Lyuk támadt az árbóc helyén és a víz a csónakba kezdett folyni.

— Egy kissé több, vagy kevesebb sósvíz már nem ijesz meg, — szölt a hadnagy. — Csak bátorság!

De a lyuk mind nagyobb lett, a csónak mind mélyebbre süllyedt. A matrózok levetették csizmáikat, kabátjaikat. Mind a vízbe dobták. Közben pedig a csónaknak hol az egyik, hol a másik oldalára dőltek, hogy az egyensúlyt fentartsák.

Borzasztó éjszaka után lassan hajnalodott. A kormányos még helyén volt, a hadnagy a kidőlt árbóc helyén állt. Mikor kivilágosodott, a hadnagy örömeiben fölkiáltott. A hullám magasra dobta föl a csónakot és miközben a csónak emelkedett, a tengerész földet látott. Szárazföldet, a mely jobbfelől húzódtott.

Mindenki arcán kigyúlt a reménység. De csak rövid időre. Mert a csónak lesüllyedt egy sötét hullámvölgybe.

Jens hallotta a hadnagy kiáltását. Körülnézett a csónakban, ahol mind több lett a víz. Keresgélt a nadrágja zsebében, — hála Isternek még volt ott egy kis bagó. Azt bedugta a szájába és gondolkodni kezdett.

— Ha nem nyomnék egy métermázsát s ha a csónak ezzel az egy métermázsával könnyebb volna, akkor még lehetne valamit csinálni.

— Hadnagy ur! — kiáltott azután Jens hangosan.

A hadnagy odafordult hozzá. Hajadonfóval állt, sapkáját már rég elvitte a szél.

— Hadnagy ur, negyed óra múlva mind a tenger fenekén leszünk.

— Ne nyugtalanodjék, — szölt a tisz. — Ezekre a szegény gyermekekre még jobban rá akar ijeszteni?

— Dehogy, — szölt Jens mosolyogva. — Épen bátorítani akarom őket... Nézze csak, ha a tengerbe dobnánk kétszáz fontot, el is érhetnők a partot.

— **A megyei pénzek elhelyezése.** Torontárvármegye törvényhatóságának törvényszabta köteleltsége minden évben gondoskodni a vármegyei és az árvapénzek gyümölcsöző elhelyezéséről. A hétfői megyegyűlésnek tárgya határozatot hozni az ügyben s a vármegye állandó választmánya tegnap foglalkozott az elhelyezés dolgával, amely fölött nagyarányú eszmecsere folyt a tegnapi délutáni ülésen. A vármegyei és árvapénzek eddig mind a nagybecskereki pénztintézeteknél voltak elhelyezve. A megyei vidéki pénztintézetek folyton kérték, hogy a vármegye náluk is helyezzen el betétképpen a pénzekből s ugyanezt kérte a központi hitelszövetkezet is, amely a vármegyében 120 hitelszövetkezetet támogat. Az alispán ezek folytán azt javasolta, hogy a nagybecskereki takarékpénztárnak a megyei és árvapénzekből részvénytőkéjük és a tartalékalapjuk összegének, valamint az osztrák magyar banknál élvezett hitelük erejéig megfelelő pénz helyeztessék el, míg a vidéki pénztintézeteknél azoknak az osztrák-magyar banknál élvezett hitelük 60 százaléka erejéig, a fennmaradó összeget pedig a központi hitelszövetkezetnél helyezze el a vármegye. Elfőlt az állandó választmányban pro és kontra élénk vita volt, amelyben dr. Pollák Győző, Jankó Ágoston alispán, Poroszkay Béla, dr. Nagy Dezső, dr. Vinczehidny Ernő és Thury Mihály vett részt. A vita azzal végződött, hogy az állandó választmány a következő javaslatot terjeszti a közgyűlés elé: A törvényhatóság az árvapénzek felét a helybeli pénztintézeteknél, egy negyedrészt a központi hitelszövetkezetnél, egy negyedrészt pedig a megyei vidéki takarékpénztárnál helyezze el. Az immobilis alapok pénzét a nagybecskereki pénztintézeteknél, a mobilis összegeket pedig 80 százalék erejéig a nagybecskereki pénztintézeteknél részvénytőkéjük és tartalékalapjuknak megfelelőleg, 20 százalék erejéig pedig az egyes vidéki pénztintézeteknél helyezzen el pénzt, azoknak az osztrák-magyar banknál élvezett hitelük erejéig.

— **A községi- és körorvosok fizetése.** A vármegye alispánja a községi- és körorvosok helyzetét rendezendő szabályrendelet-tervezetet készített. A szabályrendelet részletesen intézkedik az orvosok köteleltségeiről, egyben szabályozza fizetéseiket is, amelyek csekélysége miatt nem egy községi- és körorvosi állás üres volt. A szabályrendelet azentul a községi- és körorvosok minimális évi fizetését 1600 koronában állapítja meg, 400 korona lakbárral, 3-600 kor. fuvarátalánnyal és 200-200 korona korpótlekkel. Az orvosi látogatási díjakat a szabályrendelet első

— Az lehet, — szölt a hadnagy — de hol az a kétszáz font?

— Pedig egyszerű a dolog, — szölt a matróz.

— Egyszerű?

— Természetesen. Egyikünk feláldozza magát, hogy a többi megmeneküljön.

A hadnagy kréfaféhr lett, egész testében remegni kezdett. Azután gondolkodni kezdett, nyugodtan, szenvedély nélkül.

— Igaza van, Jens, — szölt aztán. — Ez a két gyermek volt a kapitányunk legfőbb kincse. Rám bízta őket, én vagyok a barátjuk, a védelmezőjük...

— Tudom, — szölt Jens. — S ott van Eberts matróz, akinek szeretője van és azt el kell vennie. Krutson az anyját tartja el. Jeszonnak felesége van és két kicsi gyermeke... Fogjon hát velem kezét és kétszáz fonttal könnyebb lesz a csónak. Isten veled, szép világ!

— Ne bolondozzék! — kiáltott a hadnagy. — Itt én vagyok a tisz. én parancsolok! Maradjon a helyén!

— Hadnagy ur, persze, hogy engedelmeskednem kell. De nézze csak, ön fiatal ember. Én pedig öreg, kővér és nehézkes vagyok, — senkim sincs ezen a világon. Nekem van a legtöbb jogom a halálhoz... A legtöbb jogom, hadnagy ur.

A hullámok veszedelmesen forgatták a csónakot.

— Hadnagy ur, menjen csak, kérem, az én helyemre, és mindig jobbra tartson!...

A következő pillanatban Jens eltűnt a hullámok közt.

A hadnagy remegett az izgalomtól, de nem volt idő az érzékenykedésre.

— Mindig csak jobbra tartson! — ez járt az eszében — és csakugyan parthoz is érték.

... Jens Kláson a tenger fenekén bizonyára sok régi bajtársával találkozott... Mert az ember vére nehezebb, mint a víz...

W. Welker.

izben 1 koronában, a többi látogatásnál 80 fillérben, az éjjeli látogatások díját pedig ezek kétszeresében szabja meg. Nevezetes intézkedése a szabályrendeletnek, hogy a halottkémleli díjak terhére leveszi a közönség vállairól. Ezentul a halottkémleli díjakat a község fizeti az orvosoknak és pedig esetenként 1 koronát. Szabad ágyukban áll azonban a községeknak az orvossal bizonyos átalányösszegben is megegyezni. Az állandó választmány tegnapi ülésében a szabályrendelet-tervezet hozzájárult s azt elfogadásra ajánlja a közgyűlésnek.

— **Pótérettségi a felső kereskedelmi iskolában.** A nagybecskereki állami felső kereskedelmi iskolában ma tartották meg a decemberi pótérettségi vizsgálatok szóbeli részét. A szóbelin dr. Ferenczy Zoltán egyetemi tanár a vallás- és közoktatásügyi miniszterium részéről, Nesnera Aladár az aradi fa- és fémipariszka igazgatója pedig a kereskedelmiügyi miniszterium részéről működött közre miniszteri biztosként. A vizsgán 3 tanuló vett részt, akik közül egy sikeresen leérettségizett, 2 pedig a júniusi érettségire lett utasítva.

— **A megyei gazdasági egyesület közgyűlése.** A megyei gazdasági egyesület ez évi december hó 17-én délután 3 órákor tartja rendes félévi közgyűlést, melynek legfontosabb tárgyát fogja képezni a munkás és cselédügyek rendezése és megoldása céljából kiküldött bizottságoknak a jelentései s ennek alapján egy megyei gazdasági egyesület a megalakítása. Az ülésre szóló meghívókat a megyei gazdasági egyesület az összes érdekelteknek megküldötte, de azért az ügy fontosságára való tekintettel, ez uton is felhívjuk az érdekelteknek figyelmét ezen fontos ülésre.

— **Az árvakölcsönök.** A vármegye árvaszéke a gyámpénztári szabályrendelet 6 §-ának módosítására nézve tett javaslatot, amely szerint azentul az árvapénzekből a földekre adandó kölcsönöknel a föld becsértéke az ösmegyében a kataszteri tiszta jövedelem 30 szorosában, a határvidéki földesnel pedig azok kataszteri jövedelmének 45-szörösében állapíttassék meg. Az állandó választmány a javaslatot elfogadásra ajánlja a közgyűlésnek.

— **Változások az állatorvosi karban.** Torontárvármegye állatorvosi karában a következő áthevezések történtek: Illés Vincz nagybecskereki törvényhatósági m. kir. főállatorvost Kassára helyezték át felügyelői minőségben, Koppányi Imra nagybecskereki m. kir. állatorvost a temesvári központi főállatorvosi hivatalhoz járásorvosi minőségben, Axmann János módosi járásorvost Nagybecskerekre főállatorvosnak, Rieger Gyula pancsovai járási állatorvost Mécásra, Urbán Gusztav járási állatorvost pedig hasonminőségben Pancsovára helyezték át.

— **Szilveszter-estély.** A kereskedelmi alkalmozottak ezidei Szilveszter-estélyére, mely a „Korona”-szálloda nagyteremében lesz, mint értesülünk, már javában folynak a próbák. Tekintettel arra, miszerint a rendezőség sem fáradságot, sem anyagi áldozatot nem kímél, az estély az idei mulatságok egyik legjobbjának ígérkezik.

— **Havazás.** Tegnap este megnyiták Nagybecskerek felett a havas felhők s a fehér phék olyan tömegét bocsájtották reánk, amilyent itt ritkán látni. A hó egész éjjel esett s reggeli már két lábnyi magasságban földet be a földet. Az erős havazás kellemetlen következményei már mutatkoznak is. Igy például a telefonhálózat számos drótja a nehéz hóréteg miatt elszakadt, ugy hogy ma alig lehetett valamire telefonálni. A postafőnökség azonban már a reggeli órákban husz embert küldött ki, akik egész napot dolgoztak a vezetékek helyreállításán. A vasutnál is sok munkát adott a hó eltakarítása, eddig azonban a közlekedést még sikerült akadály nélkül fentartani.

— **A járdatisztogatás.** Benne vagyunk a télben, a havazás, ónos esők és éjjeli fagy most már napirenden lesz: felmerül tehát újra a járdatisztogatás kérdése. Szabályrendeleteink értelmében tudniillik minden ház tulajdonosa köteles a járdán összegyűlemlett havat elhordatni, vagy ha a járdán jégkéreg képződött, azt homokkal, fűrészpórral stbvel behinteni. Ha maga a háztulajdonos nem lakik a házban, ugy az utcai front lakóira háramlanak ezek a kötelezettségek. A tisztogatás kérdése már csak azért is érdemel figyelmet, mert a csendőrség, mint számos más esetben is tapasztaltuk, szigoruan alkalmazza a város szabályrendeleteit, hogy a lakók, akik a szabályrendelet intézkedéseinek nem tesznek eleget, ama bizonyos 4 koronás pénzbírsággal sújtsanak, amely a csendőrség működése óta oly sürűn fordult már elő. Viszont azonban ez intézkedéseknek eleget tenni, nem épen könnyű. A tisztogatás, ugyebár legtöbbszire reggel történik,

amikor az éjjel esett havat, vagy jeget kell el- takarítani. Mondjuk a hivatalnok ember, akinek utcai lakása van és cselédet is tart, éppen a reg- geli órákban százfélé is igénybe veszi cselédjét. A kávéfőzés, ruha és cipőtisztítás, takarítás, piacrjárás stb. annyira lefoglalja a szolgát, hogy fizikai ideje sem marad a járdatisztításra. Eonél pedig percekről van szó, hiszen sohasem lehet tudni, mikor toppan be a csendőr.

A rendőrkapitányság, hogy a közönség esot- leges molesztálásának idejekorán elejét vegye: egy életrevaló eszmét igyekszik megvalósítani. Ugyanis engedélyt akar adni egy vállalkozónak, vagy egy munkáscsoportnak arra, hogy a járdák tisztítását a lakók által fizetendő csekély díjak fejében végezzék el. A vállalkozó egy-egy alkal- mazottjára 1-2 utat bízna, amelyeket az illető reggel, de ha szükséges napközben is rendbe hozná. Mennyit kellene ezért a tisztogatásért fizetni: az a vállalkozó és a lakók közötti meg- egyezés tárgyát képezné; lehetne havi általán őszagben is, vagy esetről-esetre is. Részletkér- désekbe bocsátkozni most még nem akarunk. Egyelőre csak helyet adtunk az eszme leközlé- sére, a meilyel a rendőrkapitányság ama lakók érdekeit akarja megvédeni, akik vagy a szükséges munkaerő, vagy a szükséges eszközök birtokában nincsenek. Erdemes volna a dolgot megvalósi- tani, mert ha csak egyetleneszer is meg kellene fizetni a 4 korona büntetést, ez sokkal nagyobb veszteséget jelentene, mint a járdatisztogatók díjazása.

A vállalkozni óhajtók s az ügy iránt érdek- lődők fáradjanak el a rendőrkapitányságra, ahol készségesen szolgálnak utbaigazításokkal és bővebb felvilágosításokkal.

— **Automobil-omnibuszjárat Nagybecskerek és Tittel között.** Tóth Lajos és ifj. Nemesics Péter perlaszi lakosok a minap iparhatósági engedélyt kértek a helybeli főszolgabírószágtól egy Nagybecskerek-Tittel között kölekedő automobil- omnibuszjárat létesítésére. Az automobil, a kér- vény szerint, tizennégy ülőhelyre van berendezve s naponként kétszer közlekedik. Állomáshelyek: Nagybecskerek Ferenc József-tér, Nagybecskerek Buza-piac, Nagybecskerek-Gyártelep, Écska, Per- lasz, Rudolfsnád és Tittel-Hídfő. Az utat min- denkor három óra alatt teszi meg s a díj az egész vonalra személyenként 2 korona. Podgyaszért 50 kgr.-on alul 40 fillér, 50 kgr.-on felül 1 ko- rona fizetendő. Az engedélyt a főszolgabírószág megadta s tegnap a városi tanács iparhatósági ülésén ehhez szintén hozzájárult. Az automobil omnibusz, mint értesülünk, már legközelebb meg fog indulni.

— **Écskai duzzasztó.** Az Alsó-Bégahajózási m. kir. kirendeltség a rendőrkapitányság útján figyelmeztette a parti és hajózási érdekelteket, hogy az écskai duzzasztómű beálló jégzajlás esetén azonnal, de mindenesetre december hó 20-ig le fog fektetni és ennek folytán a duzzasztó vizszin természetesen magasságáig le fog szállani.

— **Új tenyészmenek a nagybecskereki fedez- tetési állomáson.** A tavaszi időnyre szükséges tenyészmenek beszerzése céljából tegnap Nagy- becskerekéről egy bizottság járt Versecen. A bizott- ság tagjai dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével Fülöp György városi állatorvos, dr. Magyar Károly és Klein Bernát tagokból állott. A bizottság a verseci méntelepről beható vizsgálat után a következő méneket választotta ki: A tavaly itt volt mének közül visszajönnek „Kengyel Gidrány”, „Nordstarr” és „Gazlán” (arab). Az itt volt „Nonius XXIX” helyett jön egy másik „Nonius XXIX/465” (sötétpej), „Uram- batyám” helyett jön „Kis-Koca” (mintapej-telivér). „Ménésbirtok” helyett jön „Szemlek” (fekete), „Ságyia” helyett „Conversano szlatina” (ipicai almásszürke), „Durcás Nonius” helyett pedig „Ozora” (gesztenyepaj) jön Nagybecskerekre.

— **A „Turul” labdajáték.** Megemlékeztünk róla, hogy Halácsy Antal torna- és játéktanár tegnap és tegnapelőtt Nagybecskereken járt, ahol az összes iskolákban bemutatta az új labdajáté- kot, amelyet „Turul”-nak nevezett el. A labda- játék mindenütt nagy tetszést keltett; mindenki elismerte praktikus, egészséges és szórakoztató voltát s az összes intézetek igazgatóságai elismerő oklevéllel dicsérték meg Halácsy érdekes talál- mányát.

— **Elgazolta a vonat.** Pancsováról jelentik: Válik Lajos pancsovai vasuti ör, aki már 30 éve áll a vasut szolgálatában, tegnap délben a pálya ellenőrzése céljából a temesparti állomá- ról a józsefvárosi állomásra ment. A gondola- taiba merült 69 éves öreg ember a közvetlenül a háta mögött haladó személyvonat érkezését nem vette észre és a vonatvezető fűttyjelzésére hirtelen felriadva, a jobb sínpar helyett a bal sín- párra tért ki, ahová azonban utána a vonat is befordult. Válikot a mozdony elütötte és Válik a pályatestre esett oly szerencsétlenül, hogy hat bordája eltört. Az előhívott Kehrér Károly pályaeorvos nyújtotta neki az első segélyt és be-

szállította a közkórházba, ahol belső elvérzés folytán délután 5 órakor meghalt. Kihallgatása- kor maga is elismerte, hogy saját vigyázatlansá- gának lett áldozatává és a vonatvezetőt semmi mulasztás nem terheli.

— **Ehen halt.** Resicáról jelentik: Domán község határában, az egyik hegyi uton folyó hó 10-én egy az éhségtől teljesen elcsigázott ötven év körüli férfira bukkantak a járó-kelők. A sze- rencsétlen ember már félig meg volt fagyva, de mivelhogy volt benne még egy kis élet, a ható- ság emberei hamarosan beszállították a közel fekvő községbe, de már nem lehetett megmenteni, mert még utközben meghalt. Büntény nem téte- lezhető fel, mert az áldozaton a külérőszak leg- kisebb jelét sem lehetett észrevenni. A holttestet másnap boncolták fel s konstatálták, hogy az áldozat gyomra teljesen üres. Ennek alapján a kiküldött bizottság csak a személyazonosság meg- állapítását tartja szükségesnek.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, december 14. (A „Torontál” ered. távirata.) A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula, majd pedig Rakovszky István elnöklésével ülést tartott, amelyen folytatta a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

Az ülés megnyitása után Hoitsy Pál előadó betérjesztette a pénzügyi bi- zottság jelentését az indemnitási javaslat letárgyalásáról. A jelentést kinyomatják és szétosztják.

Ezután áttértek a kultuszárca költség- vetésének tárgyalására.

Elsőnek Meczner Béla szólalt fel, a ki a protestánsok és a felekezeti iskolák érdekében beszél.

Kállay Tamás azt mondja, hogy a felekezeti és az állami tanítók között ne legyenek különbségek.

Steiner Ferenc az egyetemi okta- tásról szólva, hangoztatja, hogy a harmadik egyetemet nemzetiségi vidéken, nevezetesen a délvideken kell felállítani.

Közbekiállítás: Temesvárott, ugye? Steiner Ferenc: Igen, ott! Mert Temesvár a délvideknek gócpontja s így szerinte a legmegfelelőbb hely a harma- dik egyetemnek. A költségvetést elfogadja Nagy Sándor nem tekintheti a tani- tók fizetésrendezését véglegesnek. Az az állásponjtja, hogy az állami tanítókat az állami tisztviselők létszámába kell felvenni s a XI. fizetési osztályba besorozni.

Szász József az ingyenes népokta- tás behozatalát kívánja.

Most öt perc szünet következett, mely után Léva y Mihály, majd Simkó József szólalt fel, aki lapunk zártakor még beszél.

A delegációk.

Budapest, december 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tegnap délután a magyar delegáció pénzügyi albizottsága s az egyesült négyes albizottság tartott ülést. Ma déután plenáris ülés van, utána pedig a hadügyi albizottság tart ülést. Az osztrák delegáció tegnap tartott plenáris ülést.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, december 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) A kiegyezési tárgyaláso- kon Budapesten résztvett osztrák bizott- sági tagok tegnap visszatértek Bécsbe, ahol jövő héten szerdán folytatni fogják a kiegyezési tárgyalásokat.

A függetlenségi párt szervezkedése.

Budapest, december 14. (A „Torontál” ered. táv.) Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ismeretes körlevele, amelyben a függetlenségi pártok szervezésére szólítja fel a függetlenségi képviselőket, élénk be- széd tárgyát képezi politikai körökben.

A néppárt Zichy Aladár gróf elnök- lésével, ma délelőtt ez ügyben ülést tartott, amelyen Zichy gróf megnyugtatta a pártot, kijelentvén, hogy információi szerint Kos- suth Ferenc körlevele nem irányul sem a néppárt, sem a koalíció bármely pártja ellen.

Az orosz események.

Budapest, december 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról sür- gönyzik, a jövő hét elején a cár elnök- lésével minisztertanácsot tartanak, amelyen újból foglalkozni fognak a reformokkal. Irányadó körökben úgy vélik, hogy ez Witte gróf legutóbbi cári kihallgatásának tulajdonítható.

Budapest, december 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Varsóból sürgöny- zik, a város környékén fekvő községekben élénk nyugtalanság észlelhető. A hatóságok azt hiszik, hogy titkos bujtogatás folyik, mely valami nagyobb zavargást próbál elő- készíteni. Ennek megállítására a csendőr- séget mindenütt megerősítettek.

Sikkasztás a fővárosnál.

Budapest, december 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) A főváros pénztáránál ma nagyobb fajta sikkasztást fedeztek fel. Pázmány Richárd tisztviselő ugyanis a fővárosi pénztárból 8-10 ezer koronát elsikkasztott s azután meg- szökött. A sikkasztót most mindenfelé körözik.

Budapesti gabonatorzsda.

Budapest, 1906 december 13
A közönségszót hivatalos árjegyzése.

Buzza	Kilós	100 kilogr. ára		100 kilogr. ára		
		kor.-tól	kor.-ig	kor.-tól	kor.-ig	
Tiszavidéki	75	—	—	79	14.70	15.15
Pestvidéki	74	—	—	78	14.35	14.85
Bánsági	75	14.	14.25	79	—	—
Bácskai	74	—	—	78	14.60	14.90
Szerbsei	76	—	—	79	—	—

Egyéb gabonaneműek		100 kilogr. ára			
		kor.-tól	kor.-ig		
Rozs	elsőrendű	—	—	12.70	12.80
”	középmínőségű	—	—	12.50	12.70
Árpa	takarmányárú I. r.	—	—	12.70	13.—
”	másodrendű	—	—	12.50	12.70
Köles	—	—	—	—	—
Zab	elsőrendű	—	—	14.20	14.60
”	középmínőségű	—	—	13.90	14.10
Tengeri	belföldi új	—	—	9.20	9.60
”	román vagy bolgár	—	—	—	—
”	cinquantin	—	—	—	—
Repce	káposzta	—	—	—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, december 14. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:
Buzza (áprilisra 1907.) . . . . . 14.88 — —
Buzza (okt. 1907.) . . . . . 15.52 — —
Rozs (áprilisra 1907.) . . . . . 13.18 — —
Zab (áprilisra 1907.) . . . . . 14.98 — —
Tengeri (májusra 1907.) . . . . . 10.34 — —

Közgazdaság

Ingatlanok torgalma.

Nagybecskerek város területén 1906. évi december hó 7-től december hó 13-ig terjedő időszakban a követ- kező ingatlanváltás történt:
Polyák Mihály tulajdonát képező 2 hold szántót megvette Grubacsai Dusan.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztek a Nagybecskereken, 1906. évi december hó 14-én megtartott heti vásár alkalmával:

Buzza	50 kilogramm	6.40 korona
kétszeres	—	6.—
rozs	—	5.50
árpa	—	5.50
zab	—	6.70
kukorica	—	4.10
repce	—	15.—
burgonya 1 kilogr.	—	—6
marhahús I. 1 kilogr.	—	1.46
II.	—	1.33
borjú hús I.	—	2.—
II.	—	1.90
disznó hús I.	—	1.80
II.	—	1.70
juh hús	—	1.04
szőr	—	1.63

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szer- kesztésért felelős Somfai János.

Nyilttér.*

== Karácsonykor megjelenik! ==

FORRADALOM

— SZOCIÁLIS REGÉNY. —

IRTA: SOMFAI JÁNOS.

Megrendelhető Nagybecskereken a kiadónál: PLEITZ FER. PÁL könyvnyomdai műintézetében. A husz ives díszes kiállítású könyv megrendelési ára bérmentes küldéssel 4 korona. Bolti ára 5 korona lesz.

(1022—x.26)

* Az e rovat alatti közlésekért nem vállal felelősséget a szerk.

A nagybecskereki szőlőbirtóságtól.

9986. szám. 1903. 1108-3.1

Pályázati hirdetemény.

Szerbaradac községben üresedésben levő községi szőlésznöi állásra pályázatot hirdetek és felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám legkésőbb december 31-ig benyújtsák.

Ezen állás javadalmazása a következő:

- 1. Évi fizetés 200 kor.
2. Minden születés után szedhető:
a) házas és házatlan zsellértől 2 kor.,
b) házbirtokostól fételekig 4 kor.,
c) egész telekig 6 kor.,
d) ezentul 8 kor.
3. Nappali látogatási díj 40 fillér.
4. Éjjeli látogatási díj 80 fillér.

Nagybecskerek, 1906. december 11-én.

Lowieser, főszolgabíró.

Karácsonyi alkalmi vétel.

Figyelembe ajánlom a helyi piacon legnagyobb s legdusabb választékú

norinbergi, divat és játékaru raktáramat.

Mesznik Imre Nagybecskerek.

335-20.12

RÁMPÁS

Vörös literje 30 krajcár
Fehér literje 32 krajcár

Dr. Brájjer Lajos szöllejéből.

Kapható Zápolya-utca 1. sz.

960-x.45

8444. tlkvi szám. 19.6. 1107-1.1

Utóajánlati árverési hirdetemény és feltételek.

Az alibunári kir. járásbíró, mint tlkvi hatóság közzé teszi, miszerint a pancsovai kir. törvényszék az alibunári kir. járásbíró területén lévő Iláncsa község határában fekvő, az iláncsai 850. számú tlkvb. foglalt 114 öi. sz. házra és 350 öi. sz. házra dr. Winter Lajos nagybecskereki ügyvéd által képviselt Eckstein Vilmos nagybecskereki lakosnak Kuzmanov Zsófia iláncsai lakos elleni 307 kor. 78 fillér tőke s jár. iránti árverési ügyében Iláncsa községhezánál 1906. évi október hó 25. napján fogatosított bírői árverés, Eckstein Vilmos nagybecskereki lakos kello időben és szabályszerűen beadott utóaján-

lata következtében az 1881. évi 60. t.-c. 187. §-ához képest hatálytalannak nyilvánítván, u. a. ingatlan birtok felett Eckstein Vilmos nagybecskereki végrehajtható 307 kor. 78 fillér s jár. iránti követelésének kielégítése végett újabb bírői árverés elrendeltetik és ennek, még pedig az iláncsai 850. sz. tlkvb. foglalt:

114. öi. sz. házra és 350 öi. sz. házra 700 korona megállapított kikiáltási ár mellett Iláncsa községhezánál leendő fogatosítására határidőül 1907. évi január hó 2-án d. e. 10 órakor az új hozzáadásal tüzetik ki, hogy ezen határidőben a jelzett ingatlan Eckstein Vilmos nagybecskereki lakos utóajánlattevőre az 1881. évi 60. t.-c. 187. §-a szerint kötelező fenti összegben megajánlott áron alul eladatni nem fog s hogy az előbb nevezett utóajánlattevő kivételével az árverési szándékok által az árverés megkezdése előtt a bírői kiűdött kezébe 22 kor. 40 fillért készpénzben s az óvadékképes értékpapirokban bánatpénz gyanánt letendő.

Alibunár, 1906. évi november hó 13-án.

Petrovics, kir. albiró.

Nyomdász-tanuló

Jó családból

azonnal felvétetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

(853-x.63)

Szeged-nagykikinda-nagybecskereki egyesült h. é. vasut.

Ervényes: 1906. évi október hó 1-étől.

Table with train schedules for Szeged-Karlova-Nagybecskerek and Nagyikinda-Karlova. Columns include departure/arrival times, station names, and train numbers.